

ที่ สม ๐๐๐๑/๐๖/ ๒๐๒

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒๒ ถ.พญาไท ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาคตะวันออกเฉียง

การบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนผังแสดงสถานการณ์น้ำในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียง
รวบรวมโดย ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ

ตามที่ได้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในภาคตะวันออกเฉียง โดยเฉพาะในจังหวัดระยองและ
ใกล้เคียงนั้น ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดระยองเองประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและอาชีพอื่นๆ
โดยที่ประชากรดังกล่าวมีชีวิตร่วมกันกับน้ำทั้งด้านการอุปโภค บริโภค ตลอดจนการประกอบอาชีพด้วย
แต่ในขณะเดียวกันในจังหวัดระยองก็ยังมีนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดที่มีความจำเป็นในการใช้น้ำ
เช่นเดียวกัน ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้หยิบยกกรณีปัญหาดังกล่าวขึ้นมา
พิจารณา และได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการสิทธิในทรัพยากรน้ำและแร่เป็นผู้ดำเนินการ

ต่อมาคณะอนุกรรมการฯ ได้เดินทางไปตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ และรับฟังข้อเท็จ
จริงจากราษฎรที่อาจได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว และได้มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังข้อเท็จจริงขึ้น
ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ โดยได้เชิญผู้แทนกรมชลประทาน ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ ผู้แทนสำนัก
งานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนบริษัท จัดการและพัฒนา
ทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียง จำกัด (มหาชน) และตัวแทนราษฎรกลุ่มต่างๆ ที่อาจได้รับผลกระทบเข้า
ร่วมประชุมดังกล่าว ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้พบข้อเท็จจริงที่สรุปเป็นเบื้องต้น ดังนี้

๑. จากข้อมูลที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้แทนของกรมทรัพยากรน้ำ ยืนยันว่าข้อมูล ณ วันที่
๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ แหล่งน้ำในภาคตะวันออกเฉียง ได้แก่ อ่างหนองปลาไหล อ่างดอกกราย อ่างห้วย
สะพาน อ่างหนองกลางดง อ่างห้วยขุนจิต อ่างมาบประชัน อ่างบางพระ และอ่างหนองค้อ ตลอดจนการ
ขุดบ่อบาดาลในพื้นที่ต่างๆ ยังสามารถส่งน้ำเข้าสู่ระบบของผู้ใช้น้ำที่ ๔ บริเวณสำคัญคือ ๑.มาบตา
พุด-บ้านฉาง-สัตหีบ, ๒.ชลบุรี-แหลมฉบัง, ๓.พัทยา และ ๔.ปอวิน ได้อย่างพอเพียงตามความต้องการ
ของผู้ใช้น้ำทุกกลุ่มได้จนกระทั่งถึงสิ้นปีนี้ โดยไม่ต้องผันน้ำจากบริเวณอื่นมาแต่อย่างใด ส่วนการจัด

/ การนำโดยการ...

การนำโดยการผันน้ำจากแหล่งต่าง ๆ เป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้อีกในปีหน้า และต่อไป ทั้งนี้ ปรากฏตามแผนผังสถานการณ์น้ำในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงที่ส่งมาพร้อมกันนี้

๒. นอกจากนี้ในการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ณ จังหวัดจันทบุรี เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติกรอบและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาน้ำดังกล่าว ๑๓ โครงการเป็นการเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

๒.๑ โครงการสร้างทำนบกั้นน้ำที่แม่น้ำระยอง ณ บริเวณตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พร้อมทั้งผันน้ำจากแม่น้ำระยองที่บริเวณคลองใหญ่ วันละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร

๒.๒ โครงการผันน้ำจากคลองทับมาตรงบริเวณคลองก๊ว เข้าสู่คลองน้ำหูก และไปจนถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

๒.๓ โครงการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำประแสร์ โดยการวางท่อผันน้ำจากเก็บน้ำดังกล่าว ซึ่งเริ่มกักเก็บน้ำได้เพียงเล็กน้อย และยังไม่สามารถส่งน้ำให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ได้ เพราะการก่อสร้างระบบส่งน้ำยังไม่แล้วเสร็จ

ซึ่งโครงการผันน้ำข้างต้นมีวัตถุประสงค์หลักคือ การื่อนน้ำเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่โครงการเหล่านี้กลับไม่มีการศึกษาผลกระทบต่องิเลสแวดล้อม โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างทำนบกั้นน้ำในแม่น้ำระยอง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อระบบนิเวศของระบบ ๓ น้ำ (น้ำจืด - น้ำกร่อย - น้ำเค็ม) ตลอดจนมีผลกระทบต่อป่าแสม ป่าโกงกาง และสัตว์น้ำบริเวณดังกล่าวด้วย อีกทั้งต่อวิถีชีวิตของประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์จากการสร้างทำนบกั้นดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ โครงการผันน้ำจากคลองทับมาและอ่างเก็บน้ำประแสร์ ก็อาจมีผลกระทบต่อราษฎรส่วนใหญ่ต้องใช้น้ำเพื่อการดำรงชีวิตและทำการเกษตรในบริเวณดังกล่าวแทบทั้งสิ้น

ดังนั้น จากข้อมูลและข้อเท็จจริงข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงขอเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นบรรทัดฐาน กล่าวคือ

๑. ให้ชะลอการดำเนินการผันน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ ในกรณีฉุกเฉิน ไว้ชั่วคราวก่อน ตามที่กรมทรัพยากรน้ำได้ยืนยันข้อมูลว่า ปริมาณน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันสามารถใช้ได้จนกระทั่งถึงสิ้นปี

๒. การผันน้ำจากแหล่งน้ำต่าง ๆ สำหรับปีหน้าและต่อไปนั้น ต้องให้มีการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และการดำรงชีพของชุมชนประกอบ ด้วยให้เสร็จสิ้นเสียก่อน แล้วจึงนำผลการศึกษาดังกล่าวมาใช้ดำเนินการต่อไป

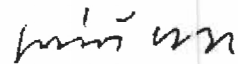
๓. การบริหารจัดการน้ำในปัจจุบันและในอนาคต ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจได้รับผลกระทบเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

๑๔. ในการดำเนินการ...

๔. ในการดำเนินการกระบวนแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลควรคำนึงถึงประชาชนส่วนใหญ่ที่เป็นเกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่ไม่อาจแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้เป็นสำคัญมากกว่าบรรดากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกำลังและความสามารถพึ่งพาตนเองในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ เพื่อให้เป็นการแก้ไขปัญหายั่งยืน และสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชนกับประชาชนส่วนใหญ่ต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามรี)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๑๙ ๒๙๖๖